

ecce donativum, quod militaturus acceperas, hostilia castra suspirant. Licet parvulus ex collo pendeat nepos; licet sparso crine, et scissis vestibus, ubera, quibus te nutrierat, mater ostendat; licet in limine pater jaceat: per calcatum perge patrem; siccis oculis ad vexillum Crucis evola. Solum pietatis genus est, in hac re esse crudelem..... Gladium tenet hostis ut me perimat: et ego de matris lacrymis cogitabo? Propter patrem militiam Christi deseram, cui sepulturam Christi causa non debeo, quam etiam omnibus ejus causa debeo? Domino passuro timide Petrus consulens scandalum fuit, Paulus retinentibus se fratribus ne Jerosolymam pergeret respondit: Quid facitis plorantes et conturbantes cor meum? Ego enim non solum ligari sed et mori in Jerusalem paratus sum, etc. (1).

XXVIII. — Quorum devitanda consuetudo.

Subtrahe te ab omni fratre ambulante inordinate (2). Neque cum his qui in levitate ambulant, participem te præbeas (3); multum enim proficiunt ad impietatem, et sermo eorum ut cancer serpit (4). Si ergo te lactaverint peccatores, ne acquiescas eis. Si dixerint, Veni nobiscum..... ne ambules cum

(1) S. Hier. Ep. 1 ad Heliod.—(2) 2 Thess. 3.—
(3) Tob. 3.—(4) 2 Tim. 2.

eis; prohibe pedem tuum a semitis eorum; pedes enim illorum ad malum currunt (1); nam qui cum sapientibus graditur, sapiens erit; amicus stultorum similis efficietur (2).

Tales, igitur, habeto socios quorum contubernio non infameris; si lector, si acolythus te sequantur, non ornentur veste sed moribus; nec calamistrato crispenit comas, sed pudicitiam habitu policeantur..... Negotiatorem Clericum, et ex inope divitem; ex ignobili gloriosum, quasi quamdam pestem fuge. Corrumptunt bonos mores confabulationes pessimæ. Tu aurum contemnis, alius diligit: tu calcas opes, ille sectatur: tibi cordi silentium, mansuetudo, secretum; illi verbositas, attrita frons, cui mundinæ, foras placent, et plateæ: in tanta morum discordia, quæ potest esse concordia (3)?

Non audistis? Vitate canes, vitate malos operarios. Qui sunt isti? Homines hujus saeculi, qui non sequuntur vestigia Christi. Rogo te, quid tibi demonstrant? dic mihi: castitatem, quam non habent? jejunium, quod odiunt?.... humilitatem, quam opprimunt? sobrietatem, quam negligunt, etc.? Nescio autem quid vis studere cum ipsis (4).

Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea:

(1) Prov. 1. — (2) Prov. 13. — (3) S. Hier. Ep. ad Nepot. — (4) S. Bas. Tract. ad Virg. devotam, cap. 1.

et qui communicaverit superbo induet superbiā. Pondus super se tollet, qui honestiori se communicat; et ditori te ne socius fueris..... Si necessarius illi fueris, supplantabit te, et subridens spem dabit, narrans tibi bona, et dicet: Quid opus est tibi? Et confundet te in cibis suis, donec te exinanabis et ter, et in novissimo deridebit te, et postea videns derelinquet te, et caput suum movebit ad te..... Advocatus a potentiore discede, ex hoc enim magis te advocabit. Ne improbus sis, ne impingaris; et ne longe sis ab eo, ne eas in oblivionem. Ne retineas ex æquo loqui cum illo, ne credas multis verbis illius; ex multa enim loquela tentabit te, et subridens interrogabit te de absconditis tuis. Immitis animus illius conservabit verba tua, et non parcer de malitia: cave tibi, et attende diligenter auditui tuo, quoniam cum subversione tua ambulas⁽¹⁾.

XXIX. — Qui frequentandi et consulendi.

Amicus fidelis protectio fortis: qui inventit illum, invenit thesaurum. Amico fidelis nulla est comparatio, et non est digna ponderatio auri et argenti contra bonitatem fideli illius. Amicus fidelis, medicamentem vitae et immortalitatis; et qui metuunt Dominum inveniunt illum..... In multitudine Presby-

(1) Eccli. 13 integro fere capite.

terorum prudentium stā, et sapientiae illorum ex corde conjungere, ut omnem narrationem Dei possis audire, et proverbia laudis non effugiant a te (1). In proverbīis eorum conversare: ab ipsis enim disces sapientiam et doctrinam intellectus (2).

Horum acquiescendo consiliis, nec præcepis eris in sententia, nec vehemens in vindicta; non in corrigidis remissior, non severior in parcendis, non pusillanimis in expectandis, non superfluous in victu, nec notabilis in vestitu; non citus ad promittendum, non ad reddendum tardus, nec prodigus dator..... Et ut brevi omnia sermone concludam, si his credideris, in omnibus, exemplo Apostoli, honorificabis ministerium tuum (3).

Habeas igitur tecum, quorum vitam verear et verba, qui te, etiam si velis, deviare non sinant, refrænent præcipitem, confirment dubium, et excitent torpescensem. Insolentia magna est non pro ratione, sed pro libidine agere, et bestiale est appetitum consilio anteferre.... omnia ergo cum consilio et modesta maturitate disponas. Si rem proposueris arduam, prius tecum delibera, postea cum multis quorum fidem probaveris... Ubi autem consilium fa-

(1) Eccli. 6. — (2) Ibid. cap. 8. — (3) S. Bern. Ep. 42, ad Henr. Sen. Episc. c. 1.

miliare non sufficit, eorum consilium explorat, licet familiares tui non sint, quos organa Spiritus sancti esse non ambigis (1).

XXX. — Ductore in via salutis opus est.

Est via que videtur homini recta, et novissima ejus ducunt ad mortem (2). Inquire ergo tibi aliquem fidem virum qui eat tecum (3), consiliarius sit tibi unus de mille (4). Evigila ad eum, et gradus ostiorum illius exterrat pes tuus (5); sine consilio ejus nihil agas, et post factum non pœnitebis (6).

Quamdiu igitur mortali hoc peregrinatur in corpore, habemus opus ductore per vigilii, cuius sano consilio, cuiusve circumspecta prudentia adversariorum spiritualium cognoscamus insidias, emergentia evadamus pericula, casus vitium noxiōs, carnis fugiamus vitia, adhortemurque quotidie ad studia, actusque virtutum (7); quia privato nos amore diligimus, clausis oculis in nostra nobis deceptione blandimur (8). Caveamus vero tales tentationes superbissimas, et periculosisssimas, magisque cogitemus et ipsum Apostolum Paulum, licet divina et cœlesti

(1) Petr. Bles. de Vila, morib. et offic. Præs. et Clerici. — (2) Prov. 16. — (3) Tob. 5. — (4) Eccli. 6. — (5) Ibid. v. 36. — (6) Eccli. 32. — (7) B. Laur. Inst. de Inst. et Regim. Præs. c. 33. — (8) S. Greg. Hom. 4 in Ezech.

voce prostratum et instructum, ad hominem tamen missum esse.... Cogitemus centurionem Cornelium, quanquam exauditas orationes ejus, eleemosynasque respectas Angelus nuntiaverit, Petro tamen traditum imbuendum.... Nonne cum Moyse Deus loquebatur, et tamen consilium regendi atque administrandi tam magni populi, a socero suo, alienigena scilicet homine, et maxime providus, et minime superbus accepit (1)?

Quin et hæc institutio non solum per veram discretionis viam recto tramite docebit incedere; verum etiam a cunctis fraudibus et insidiis inimici servabit illæsum.... Illico namque ut patefacta fuerit cogitatio maligna, marcescit, et antequam discretionis judicium prôferatur, serpens teterrimus, velut e tenebroso ac subterraneo specu, confessionis virtute protractus ad lucem, et traductus quodam modo ac de honestatus abscedit (2).

XXXI. — Beatissima Virgo Maria speciali cultu honoranda.

Maria de qua natus est Jesus qui vocatur Christus (3). Quid nobilius Dei matre, quid splendidius ea quam splendor elegit? Quid castius ea quæ corpus sine corporis contagione generavit? Virgo erat non solum cor-

(1) S. Aug. Prolog. de Doct. Christ. — (2) Cass. Coll. 2, c. 10. — (3) S. Matth. 1.

pore, sed etiam mente; corde humilis, verbis gravis, animo prudens, loquendi parcior, legendi studiosior, non in incerto divitiorum, sed in prece pauperum spem reponens, intenta operi, verecunda sermone, arbitrum mentis solita non hominem sed Deum querere.... Talis fuit Maria, ut ejus unius vita omnium sit disciplina... Quantæ in una Virgine species virtutum emicant! Secretum verecundiæ, vexillum fidei, devotionis obsequium... hinc sumatis exempla vivendi, ubi, tanquam in exemplari, magisteria expressa probitatis, quid corrigeri, quid fugere, quid tenere debeat ostendunt (1).

Maria nobilis illa Stella ex Jacob orta, cuius radius universum orbem illuminat; cuius splendor et præfulget in supernis, et inferos penetrat; terras etiam perlustrans, et calefaciens magis mentes quam corpora, fovet virtutes, excoquit vitia. Ipsa, inquam, est præclara et eximia Stella, super hoc mare magnum et spatiosum necessario sublevata, micans meritis, illustrans exemplis. O quisquis te intelligis in hujus sæculi profluvio magis inter procellas et tempestates fluctuare, quam per terram ambulare, ne avertas oculos a fulgore hujus sideris, si non vis obrui procellis. Si insurgunt venti

(1) S. Ambr. l. 2 de Virg. c. 2.

tentationum, si incurras scopulos tribulationum, respice Stellam, voca Mariam. Si iracundia, aut avaritia, aut carnis illecebra naviculam concusserit mentis, respice ad Mariam: si criminum immanitate turbatus, conscientiæ foeditale confusus, judicii horrore perterritus, barathro incipias absorberi tristitiae, desperationis abyssum, cogita Mariam: in periculis, in angustiis, in rebus dubiis Mariam cogita, Mariam invoca; non recedat ab ore, non recedat a corde... Ipsam sequens non devias, ipsam rogans non desperas, ipsam cogitans non erras; ipsa teneente non corruis, ipsa protegente non metuis, ipsa duce non fatigaris, ipsa propitia pervenis (1).

His omnibus adjiciemus sequens Speculum, ex placitis SS. Gregorii et Bernardi conflatum, et ab illustrissimo Aurelianensi Episcopo pastoribus suæ diæcesis oblatum.

SPECULUM BONI PASTORIS,

EX SS. GREGORIO ET BERNARDO.

Pastor eligendus sit vir probatus, non probandus, quia in curia plus deficiunt boni quam meliorantur mali.

(1) S. Bern. Hom. 2 super Missus est.

Assumendus potius cunctans et renuens
quam volens et recurrens.
Compellendus intrare, qui præter Dominum
timeat nihil, nihil speret nisi a Dom ino
Sit in cunctis bene moratus,
In consilio providus,
In jubendo discretus,
In disponendo industrius,
In agendo strenuus,
In loquendo modestus,
In silentio discretus,
In adversitate securus,
In prosperitate devotus,
In zelo sobrius,
In misericordia non remissus,
In otio non otiosus,
In convivio non effusus.
Sit actione præcipius,
Præ cunctis contemplatione suspensus,
In verbo utilis,
Singulis compassionē proximus,
Bene agentibus per humilitatem socius,
Contra delinquentium vitia per zelum jus-
titiae erectus,
Internorum curam in externorum occupa-
tione non minuens,
Externorum providentiam in internorum
sollicitudine non relinques.
Cunctis passionibus moriens spiritualiter vi-
vatis.

Prospera mundi postponat.
Nulla adversa pertimescat.
Sola interna desideret.
Pietatis visceribus affluat.
In curis rei familiaris non anxius,
Iis præficiat fidelem servum qui non frau-
det, prudentem qui non fraudetur.
Si non inveniat fidelem, vel prudentem, po-
tius sustineat minus fidelem, quam se im-
mergat labyrintho huic. Judas fuit oco-
nomus Salvatoris.
Non de dote viduæ et patrimonio crucifixi
se vel suos ditare festinet.
Sæcularia negotia aliquando ex compassione
toleranda nunquam ex animo requirat.
Vulgus non spernat, sed doceat.
Divites non palpet, sed terreat.
Pauperes non gravet, sed loveat.
Pascat gregem exemplo ædificationis, verbo
prædicationis, fructu orationis.
Habeat bonitatem, disciplinam, scientiam:
prima dat exemplum, secunda corripit,
tertia instruit.
Habeat eruditionem, sed multo magis unctionem
quæ sola docet de omnibus.
Caveat ne alios juvando se deserat, ne alios
elevans cadat.
In vultu, in habitu, in incessu illorum qui
circa se sunt nihil residere impudicum,
nihil indecens patiatur.

Non de severitate sit oneri, nec de familiaritate contemptui.
 Sit illi necessaria oris custodia, quæ tamen affabilitatis gratiam non excludat.
 Orandi officium gerat.
 In omni re plus fidat orationi, quam suo labore.
 Amabilem se præbeat non verbo, sed opere.
 Reverendum se exhibeat non fastu, sed actu.
 Humilis sit cum humilibus.
 Duros dure arguat.
 Malignantes coerceat.
 Reddat retributionem superbis.
 Animum habeat liberum, nobilem, firmum, invictum, amplum:
 Liberum, quem nulla sibi vindicet violenta occupatio;
 Nobilem, quem nulla trahat indigna affectio;
 Firmum, quem nulla concutiat repentina turbatio;
 Invictum, quem nulla fatiget etiam continua tribulatio;
 Amplum, quem nulla coaretet rei temporalis amissio.
 Actu sit severus, vultu serenus, verbo serius.
 Tales habeat familiares quos postmodum elegisse non pœnitent; tales, qui frœnent præcipitem, dormitantem excitent; quorum libertas excedentem corrigat, extol-

lentem reprimat; quorum constantia nutantem firmet, erigat dissidentem.

Si, Pastor dilecte, tuos componere mores
 Est animus, Speculum consule, tolle, lege.

MONITIONES

S. CAROLI BORROMÆI,

AD CLÉRICOS ET SACERDÓTES,

*Excerptæ ex concil. IV Mediolan. parte 3,
 num. VII.*

Pervetus illud institutum est, tum sanctorum Patrum usu, tum Ecclesiæ auctoritate comprobatum, ut quæ sacerdotalem clericalemque disciplinam, officia ac partes maxime attigunt, ea certis monitionibus comprehensa, ab Episcopo Clero proponantur. Cujus instituti ratione atque exemplo nos adducti, Monitiones infra ordine præscriptas, edendas censuimus, ut diligentius ac religiosius iis universus Clerus sese conformet.

AD UNIVERSUM CLERUM.

Primo, fratres et filii in Christo charissimi, memores perpetuo estote vocacionis quæ vos dignatus est Dominus noster. Qua assi-

dua recordatione, memoriaque excitati, eam vos virtutem induite, ut videant alii quasi lumen aliquod, vestram sanctitatem elucere. Quæ si magna in aliis vitæ christianæ institutis requiritur, certe in vobis, qui mysteriorum Dei ministri, divinæque gratiæ dispensatores estis, major inesse debet. Et sicut ordine sacro a reliquis hominibus sejuncti estis, ita a communis fidelium vitæ usu sejuncti, præcipuum quoddam atque hoc præstantius vivendi genus sequimini, quo ordinis dignitate præcellitis. Cœlestem in terris vitam, tanquam angeli Dei, moribus vestris exprimere usque adeo studete, ut a vobis divinarum virtutum exempla ad cæteros emanent. Una animi contentione, unoque spiritu in iis elaborate, ut divino cultui, et coelestium rerum meditationibus, et orationi, et sacrarum ecclesiasticarumque litterarum studiis vacetis; tum depositis sæcularibus vanisque sollicitudinibus, ab omni vitio alieni in via Domini recte ambuletis.

2. Charitatem imprimis, quæ seminarium est omnium virtutum, omni studio amplectimini. Humilitatem, mansuetudinem, patientiam, justitiam, temperantiam, officiaque Christianæ pietatis reliqua colite. Quæcumque denique sunt vera, quæcumque pudica, quæcumque sancta ac religiosa, ea cogitate, eaque agite. Virtutes sanctorum Patrum,

quas præcipuas et quasi hæreditarias vobis ad imitationem reliquerunt, non adumbrare solum, sed omnino exprimere certatim contendite; utque illi, sic vos, abstinentiæ et jejuniis dediti, clericalis disciplinæ, ac vitæ castissimæ studiosi, tum patriæ cœlestis sitientes, Deo servire assiduis divinorum laudum officiis, et in ecclesia, quasi in perpetua vestra sacerdotali clericalique statione, continenter versamini.

3. Omnes qui canonicarum horarum officiis devincti estis, statas eas preces horarias recitate ad præscriptam rationem ac ritum; nec vero negligenter, sed attente, pie, decore, supplicique mente illas dicite. Expletis canonicarum horarum officiis, si quid in illis aut negligentia aut alia culpa commiseritis, paululum colligentes vos, veniam a Deo petit.

4. Qui Sacerdotes estis, Missæ sacrificium sæpius facite sancte ac religiose. Ad illud faciendum parate vos omni pietate, in tam alti mysterii meditatione toto animo defixi, et quo purius id faciatis, propriam conscientiam diligenti, accurato, frequentique examine discutite; tum singulis saltem hebdomadis, atque adeo sæpius, et omnino semper cum peccati mortalis consciï estis, confiteamini. In ea sanctissimi Sacrificii actione ab erroribus vel levissimis omnino ca-

vete. Quæ de illo pie riteque celebrando præscripta sunt, ea vos studiose diligenterque servate.

5. Diaconi, Subdiaconi et Clerici inferiorum ordinum, quicumque estis, quæ de confitendis sæpe peccatis, de communione frequenter sumenda vobis jussa sunt, integre et sancte omnia, ut debetis, præstate. Ecclesiasticae militiae omnes vos adscripti estis, ad pietatis religionisque exercitationes vos vocatos esse cognoscite. In omni imprimis sancta oratione vos assidue exerceete, tum in meditationis, tacitæque piæ orationis studio singulis diebus, certo temporis spatio, teto castissimi animi sensu incumbite.

6. Hæc sanctis precibus, præter cætera, supplices, presertim afflictis rei christianæ temporibus, orate Patrem misericordiarum et Deum totius consolationis, ut misereatur populi sui; ut fidelium animos ad vitia fugienda, ad virtutesque amplectendas sancti Spiritus sui ardore inflammet; ut e principum regumque animis evellantur, si quæ sint, discordiæ semina; ut ii una animi consensione Christi regnum propagare studeant, unamque Dei gloriam, atque Ecclesiæ matris defensionem propositam habeant.

7. Quidquid vero temporis a divinis officiis, ab orationis contemplationisque exercitatione, ab ecclesiasticis functionibus, et

ab aliis necessariis actionibus vacuum habetis, non in otio, neque in desidia, nec vero in rerum novarum curiositatibus illud conterite; sed cum in sortem Domini vocati sitis, in ejus lege die ac nocte meditemini. Sacrarum igitur litterarum studia diligenter colite, quæ usque adeo complecti debetis, ut qui aspernetur, contra eum dicat Dominus: *Quia tu scientiam repulisti, et ego repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi.* Frequentes ad statas lectiones, et ad litterarum tractationes vobis præscriptas convenite. Attento animo in iis adeste: atque in dies ad uberiorem sacrorum studiorum fructum progressionem aliquam habete, ut ad Episcopum aliquando vocati et diligentia et doctrinæ testimonium detis.

8. Lectione librorum spiritualium et clericalium qui probati sint, animos mentesque vestras pascite; cum iis et præceptorum Ecclesiæ cognitionem, et preces horarias recitandi peritiam, et ecclesiasticorum rituum ceremoniarumque notitiam conjungite. At libros de rebus jocosis, ridiculis, obscenis, inanibus, ad poesisque profanæ studium pertinentibus, vulgari aut latino sermone conscriptos procul abjecite. Nec vero musicas cantiones ridicule, voluptarie, parumque pudice exaratas adhibete.

9. Quotidie aliquid ex sacris Bibliis legit,

ac, si per ecclesiasticas occupationes licet, aliquid item ex sanctorum Patrum opusculis; atque alios præterea libros de sacerdotalis clericalisque vitæ rationibus et officiis, de animarum cura, de christianæ pietatis studiis et exercitationibus, de aliisque ejusdem generis pie confessos, ita legite, ut quæcumque ad vitæ sanctæ normam accommodata ex illis animadvertiscas ac didicistis, moribus exprimatis.

10. Conciliorum item provincialium ac diocesanorum Constitutiones et Decreta non percurrite solum, sed usque adeo studioe legite, ut que legeritis, post etiam taciti vobiscum aliquando mente reputetis; ac videatis simul, non solum si quidquam est quod contra illorum præscriptum egreditur, verum si quid etiam aliud est quod ex eisdem exsequi præstareve omiseritis aut neglexeritis. Quod ut præstetis, curate omnino atque efficite.

11. Estis divina misericordia in ecclesiastico ordine constituti, ad gloriam Dei conservandam propagandamque; ideo tum ordinis vestri ministerium, quod explore debetis, videte; tum dignitatem ac decorum servate. In incessu, statu, gestu, ita vos præbetе, ut ab ordinis, quem suscepistis, nomine et ratione nullo sane modo discrepetis, proposito vobis beati Ambrosii iudicio, qui

clero adscribi hominem recusavit, pròpterea quod ejus gestus et incessus dedecet.

12. Habitum non exquisito, non delicato nimis; rursus non sordido, non neglecto, sed gravi et talari, atque ejusmodi tum domini tum foris pro uniuscujusque vestrum ordinis gradusque ratione utimini, ut a decretis eo de genere editis, nulla in re vel minima discedatis. Coronam quod insigne est ordinis Clericalis, pro ratione ordinis quo vos singuli iniciati estis, latam et conspicuam deferete.

13. Parca et frugali mensa contenti sitis, et suppellectili etiam modesta ac tenui potius. Ab omni splendido apparatu, pompaque sæculari abstinetе. Imagines domi non profanas, sed eas habete quæ pietatis et religionis argumentum et adjumentum præbeant. In omni vita a fastu, luxu, ambitu, ambitioneve et a vanitate longe refugite.

14. Nec verbis quidem præscriptum vitæ modum pervertite. Nihil scurriliter, nihil jocose, nihil indecor, nihil turpiter loquamini. Absint a vobis maledicta, obtrectationes, curiositas, levitas, assentationes ac nugas.

15. Temperantia clericalis disciplinam vobis præscriptam in reliquis etiam omnino tenete. Comessationes, compotationes, convivia publica, laicaliae, tum maxime in

quibus mulieres intersunt, evitate. Hospites excipite; at illis excipiendis intra parcimoniae fines vos continete; ita ut clericalis frugalitatis, non sumptuosi convivii testes illos habeatis.

16. A ludis, spectaculis, circulatorumque atque id genus vilium hominum præstigiis procul estote. Arma abjecite. Sic denique cor vestrum corroborate, ut inania spectacula non appetat, a mundi ludis atque ineptiis abhorreat.

17. Sensus autem vestros ita dirigite, ut cum a Deo utiliter dati sint tanquam rationis ministri, ne eos perperam adhibeatis sicut satellites cupiditatum. Sit igitur vester oculorum aspectus simplex et pudicus, aurium sensus castus et prudens, casta mens, casti omnes sensus, vitæ et morum consuetudo casta et spiritualis. Ad eorum Sacerdotum qui in ejusmodi vitæ studiis ac disciplina exercitati sunt, familiaritatem vos adjungite, ex qua nobis vestræ ad sancte agendum progressiones constent.

18. Ad castitatem autem conservandam munite omnem viam: legite propterea sæpe illum (inter opera) Beati Cypriani martyris de Singularitate Clericorum librum, qui vos in hac ut in aliis instruet virtutibus. Suspectarum autem mulierum consortium omnino nitate. In famulatu laicorum ne sitis, mul-

tominus fœminarum quamvis nobilium; ne vero illas musicam litterasve docete. Eedes vestras ne locationi laicis date quorum vita moresque suspecti sint.

19. Sæcularibus negotiis, ut est S. Pauli Apostoli documentum, ne vos implicate. A cuiusvis generis mercatura quæstuosa, omni negotiatione, prædiorum conductione, tum aliis, prorsus cavete. Ne pecuniae lucrive avidi sitis. *Nemo potest servire Deo et mammonæ: aut enim unum odio habebit, et alterum diligit; aut unum sustinebit, et alterum contemnet,* inquit Christus Dominus. Si qui pauperes estis, ne cupiatis divites fieri, ut ne incidatis in tentationes multas, et in laqueum diaboli.

20. Paupertatem vestrām ne moleste ferite: paupertatem dilexit et docuit cœlestis magister Christus, qui nascens in præsepio ponitur, et nudus in eruce moritur. Scitote paupertati socias adjungi sobrietatem, abstinentiam, et reliquas virtutes quibus prælucere oportet ministros Dei.

21. Proponite vobis sanctorum veterum Patrum vitam, qui lucrum non spectabant, temporalia non quærebant, et nihil iis tamen deerat; imo in paupertate illis aliquando abundabat, quod aliis erogarent. Ne igitur, quia tenuem redditum habetis, lucrum quærite; nec quæustum appetendo, injuriam ves-

tro ordini facite avaritiæ sordibus volutati.

22. Non sæculi vos mercatores, non mammonæ ministri estis, sed Christi mercatores. Nolite thesaurizare vobis thezauros in terra; sed bonorum operum abundantia cum charitate conjuncta, facite thesauros in cœlis. Studete vos lucrari animas Deo, et cœlestè horreum augere. Exemplo Sanctorum, vos paupertate, sobrietate, et parcimonia ita agite, ut, non modo a supervacanearum rerum usibus abstinentes, sed vestro etiam defraudentes victu, ecclesias vestras et altaria exornetis, sarta tecta habeatis, sacra suppelletili instruatis; alienis etiam necessitatibus subveniatis et pauperibus opitulemini.

23. Qui vero ubiores ecclesiasticos redditus habetis, ecclesias e quarum prædiis fructus percipitis, eo magnificentius et augustius quo amplioribus donis, bonisve, augustiorique liberalitate illæ dotatae sunt; illustri structura, præclaro opere reficite, egregiisque muneribus exornate, tum omni ecclesiasticae supellectilis apparatu instruite.

24. Christi visceribus substantiam ecclesiasticam erogate, pauperibus scilicet, peregrinis, viduis, pupillis, ægrotis, in vincula conjectis, captivis; quibus agentibus et esurientibus, cum subvenire possitis, si alimenta necessaria denegatis, violatæ charitatis rei estis in conspectu Domini. Memores

estote ejus quod a sanctissimo Ambrosio scriptum est, *Sua fideles eo animo obtulisse Ecclesiae ministris, ut per eorum manus, quorum fidei atque integratitudinem omnia tribuebant, ad pauperes pervenirent.* Vos item alii, quicumque estis, quorum fidei Christi patrimonium propriæ ad divini cultus pauperumque usum commissum est, cavete ne ambitione aut cupiditate prolapsi, in aliud quam cui addictum est convertatis, idque propterea sacrilegii rei damnationem æternam subeatis.

25. Universi autem vos et singuli Ecclesiastici ordinis homines, ut summatum complectamur, quæ munera vestri sunt, vobiscum frequenter recolite; ministerium vestrum explorare studete; sanctissima studia religionis et officii vestri rebus aliis potiora ducite. In rerum divinarum sacrarumque cognitionem omni cura incumbite: quæ divina, quæ sempiterna sunt, divitarum, et honorum, et terrenarum rerum cogitationibus abjectis, amplectamini; restincto cupiditatem ardore, integros castosque vos servate; mundi voluptates, quæ a divinis præceptis detorquent, declinate: prædiorum ecclesiasticorum, quæ non avaritiæ præda, sed instrumenta charitati relicta sunt, reditu et fructibus non abutamini.

26. Humilitati studete; charitatis opera

præstate : induimini Dominum Jesum Christum, Sanctorumque ejus facta imitamini ; ut et horum imitatione, et illius imprimis divinis præceptis institutisque conformati, *in vocatione qua vocati estis, digne Deo ambuletis* ; tum, vitæ vestræ splendore, laicis hominibus lumen præferatis ad vitam sancte instituendam ; tum vos repositam vobis justitiae coronam demum percipiat.

27. Omnes præterea et singuli qui Ecclesiæ ministerio adscripti aliquo modo estis, diœcesim, et ecclesias quas in ea obtinetis, quibusve adscripti estis, stationes vestras, in quibus manendum vobis sit, putate : in illis ipsis residete, debitis muneribus atque oneribus satisfacite. Alia item agite ac præstate ex præscripta, conciliariis decretis, fructuosæ salutarisque residentiæ ratione.

28. Quicumque item Clerici minororum ordinum estis, in ecclesiis quibus adscripti estis, singuli ordinis quo initiati estis functiones tali pietate obite, ut digni habeamini qui deinceps altiorem gradum assecuti, sanctæ Dei Ecclesiæ inserviatis. Nemo autem vestrum, quicumque estis, si alicui functioni estis deputati, ab ecclesiastica statione, personalisque residentiæ munere discedat, nisi causis per episcopum probatis. Hæc quæ communiter atque universe vos moniti estis, singuli servate studiose ac diligenter.

AD PRÆPOSITOS CAPITULORUM
ET CANONICOS.

29. At præterea sigillatum nominatimque vos qui in Cathedrali ecclesia dignitates obtinetis; Canonici item, tum ejusdem ecclesiæ, tum reliquarum quarumvis ecclesiistarum collegiatarum, vel urbanarum, vel diœcesanarum, quicumque sitis, in omni canonicalis disciplinæ officio ita agite, ut canonice, nempe canonum legibus ad vitæ vestræ institutum pertinentibus, congruerter vivatis. Id primo maxime studete, ut in conspectu Dei omnipotentis, puro corde et casto corpore ministretis. Tuin singuli vos ordinis, dignitati aut canonicatui annexi, functiones explete, canonicalisque muneras partes præstare.

30. Omnes in choro statis horis assistite, et ad Deum pro fidelibus pias religiosasque fundite precationes. Dum eo loco estis, memores estote adesse Christum Jesum Dominum, cui servite cum timore et tremore. Non pigri, non somnolenti, non oscitantes adestote, non mente vaga, non vagis oculis, non indecenti corporis statu. Attente, studiose, rite, pie, religiose, divinas laudes concelebrate, et psallite Deo in conspectu Angelorum, cantantes in cordibus vestris Domino.